SVATÉHO OTCE ATHANASIA
arcibiskupa alexandrinského
VÝKLAD VÍRY

Věříme v jednoho nezplozeného Boha, Otce všemohoucího, stvořitele všeho viditelného i neviditelného, jenž má bytí sám od sebe. I v jedno jednorozené Slovo, Moudrost, Syna, z Otce bez počátku a od věčnosti zplozeného, Slovo to ne vyřčené ni vnitrné, ni výron z dokonalého, ni odštěp neživé přirozenosti, ni výhon, ale syna samobytného, živého a jednajícího, pravý obraz Otcův, rovné cti a slávy. Nebo to jest, praví, vůle Otcova, aby jakož cti Otce, tak ctili i Syna; Boha pravého z Boha pravého, jakož dí Jan v listech katolických, *abychom byli v pravém, v Synu jeho Ježíši Kristu. Tenť jest pravý Bůh a život věčný;* všemohoucího z všemohoucího, neboť všem věcem, kterýmž panuje a vládne Otec, panuje a vládne i Syn; celý z celého, podoben jsa Otci, jakož praví Pán: *Kdo mne vidí, vidí Otce.* Zplozen pak jest nevypověditelně a nepochopitelně. *Nebo zplození jeho kdo vypraví?* jako by se řeklo, že nikdo ho nevypraví. Kterýž na konci věkův sestoupiv z lůna Otcova, z neporušené panny Marie našeho člověka na se vzal, Krista Ježíše, jehož vlastní vůli zůstavil trpěti za nás, jakož praví Pán: Nikdo nebéře duše mé ode mne; mám moc dáti ji i mám moc zase vzíti ji. V člo-

věku tom byv ukřižován a umřev za nás, vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa. Počátkem cest se nám učiniv, když na zemi byl, ukázal nám ze tmy světlo, spasení z bludu, život z mrtvých, vstup do Ráje, z kteréhož Adam byl vyhnán a do kteréhož zase všel skrze svou kořist, jakož pravil Pán: *Ještě dnes budeš se mnou v ráji*; do kteréhož i Pavel byl vstoupil. Cestu do nebes nám prorazil, vstoupiv tam za nás Pán v těle lidském, ve kterémž přijde soudit živým i mrtvým.

Stejně věříme v Ducha Svatého, vše zpytujícího, i hlubiny Boží, zatracujíce nauky proti tomu vymyšlené. Neuznávámeť ani Syna-Otce, jako sabelliáni, kteří praví, že jest jednopodstatný a nikoliv soupodstatný, čímž Syna popírají; ani těla utrpení poddaného, kteréž nosil pro spasení všeho světa, nepřičítáme Otci; aniž náleží mysliti tři podstaty od sebe rozdílné, jako v přirozenosti lidského těla, abychom nehlásali mnohobožství jako pohané; ale jako řeka z pramene vzniklá se neodděluje, ačkoliv dvojí podoba a dvojí jméno jest. Neníť Otec Synem, ani Syn Otcem, a Otec jest otcem Synovým a Syn synem Otcovým, neb jako pramen není řekou, ani řeka pramenem, ale obojí jest jedna a táž voda, z pramene v řeku se přelévající, tak božství z Otce v Syna přecházející bez přelévání a dělení přechází. Praviť Pán: *Z Otce jsem vyšel a přicházím* (Jan XVI., 28). A u Otce vždy jest, jsa v lůně Otcově, a nikdy lůno Otcovo nebylo vyprázdněno z božství Synova. Nebo ť praví: *Já jsem byl u něho, pořádaje* (Přísl. VIII, 30). Aniž smýšlíme, že byl něčím stvořeným neb

učiněným nebo z nejsoucnosti on tvůrce všech věcí Bůh, syn Boží, jsoucí ze jsoucího, jediný z jediného, jemuž z Otce od věčnosti zároveň jest vrozena rovná sláva a moc; neb kdo vidí Syna, vidí i Otce; všecko zajisté skrze Syna stvořeno jest, ale on sám není věcí stvořenou, jak praví Pavel o Pánu, že v něm stvořeny jsou všecky věci, on však jest přede všemi. Nepraví, že přede všemi byl stvořen, ale že přede všemi jest; slovo *stvořeny* řečeno jest tedy o všech věcech, slovo *jest* přede všemi jedinému Synu přísluší.

Plod tudíž dle přirozenosti z dokonalého dokonalý jest, přede všemi pahrbky zplozený, to jest před všelikou bytostí rozumem a myšlením obdařenou, jak na jiném místě nazývá ho Pavel prvorozeným všeho stvoření. Ale nazvav ho prvorozeným, ukazuje, že není tvorem, ale plodem Otcovým. Nehodíť se na jeho božství, aby nazváno bylo stvořením, neb všecky věci stvořeny jsou od Otce skrze Syna, a Syn jediný z Otce od věčnosti jest zplozen; proto jest prvorozeným všeho stvoření Bůh Slovo, nezměnitelný z nezměnitelného. Jest tedy tělo, které pro nás na se vzal, stvořením, o kterémž praví Jeremiáš, podle vydání Sedmdesáti vykladatelův: Hospodin stvořil nám k štípení spasení nové, v kterémžto spasení choditi budou lidé. Dle Akvily pak totéž přeloženo jest: Stvořil Hospodin věc novou v ženě. Spasení pak nové a ne staré, stvořené nám k štípení, nám a ne předkům našim, Ježíš jest, jakožto spasitel stavší se člověkem, jehož jméno vykládá se někde spasení, někde spasitel. Jest pak ze spasitele spasení jako

ze světla osvětlení. Nová tudíž ze Spasitele stvořená spása, jak praví Jeremiáš, stvořila nám spasení nové, a jak Akvila má, stvořil Hospodin věc novou v ženě, t. j. v Marii. Neb nic nového není stvořeno v ženě, leč tělo Páně z Marie Panny bez přirozeného spojení zrozené, jakož v Příslovích v osobě Ježíšově se praví: *Hospodin stvořil mne začátkem cest svých k dílům svým.* Nepraví: před díly stvořil mne, aby toho nevztahoval někdo na božství Slova.

Obojí tedy, co řečeno bylo o stvoření, psáno jest o Ježíšovi podle těla, nebo jakožto začátek cest stvořeno jest člověčenství Páně, kteréž nám ku spasení zjevil. Neb skrze ně máme přístup k Otci. Onť jest cestou vedoucí nás k Otci. Cesta pak jest cosi viditelného tělesného, jakož jest člověčenství Páně. Všecko tedy stvořilo Slovo Boží, kteréž samo není stvořeno, ale zplozeno. Neb žádná věc stvořená nestvořila nic rovného nebo podobného sobě samé. Otec plodí, řemeslník tvoří. Jest tedy věcí učiněnou a stvořenou tělo, kteréž pro nás nesl Pán, kteréž se nám zrodilo, jak praví Pavel, od Boha moudrostí a posvěcením a spravedlností a vykoupením; ačkoliv před námi a přede vším stvořením Slovo bylo a jest moudrostí Otcovu. A Duch Svatý, vycházející od Otce, vždy jest v rukou Otce, kterýž ho posílá, i Syna, kterýž jej nese a skrze kteréhož všecko naplnil. Otec, obsahující sám ze sebe bytí, zplodil Syna, jak jsme pravili, a nestvořil, jako řeku z pramene a výhon z kořene a jako oblesk ze světla, kteréž věci přirozenost uznává za nerozdílny. Skrze něhož Otci sláva, moc, velebnost přede všemi věky a na věky věkův. Amen.